

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва та дизайну
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор

Міжнародного гуманітарного
університету
проф. Громошенко К.В.

«31» серпня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Рівень вищої освіти

початковий рівень (короткий цикл)

Ступінь вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

Спеціальність

(назва ступеня вищої освіти)

293 «Міжнародне право»

Освітня програма

(код та найменування спеціальності)

«Міжнародне право»

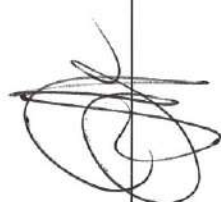
(найменування освітньої програми)

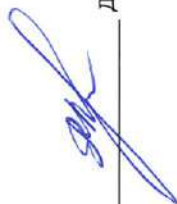
Викладачі	Мараховська Ксенія Дмитрівна
Профайл викладачів	ORCID : 0000-0002-7206-9678
Контактний тел.	068-230-07-08
E-mail:	kseniia.marakhovska@gmail.com
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/user/profile.php?id=2362
Консультації	Перед іспитом згідно розкладу

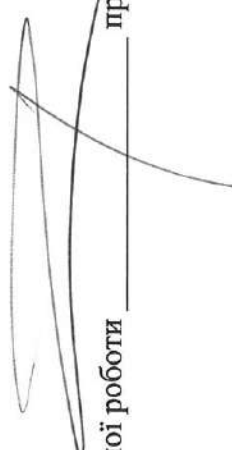
Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 21.08, 2021 р.

Завідувач кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін проф. Овчиннікова А. П.

Гарант освітньої програми доц. Андрейченко С.С.

Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Історія української культури – дисципліна, яка формує ідентичність і національну самоповагу, адже історія культури концентрує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції та історична пам'ять. Вводячи студента у світ української культури з її основними науковими проблемами і дискурсами, автор намагається представити головні історичні віхи, викладає процес становлення усіх напрямів розвитку культури, простежити процес формування національно-культурних цінностей, поширення нових стилів мистецтва, констатовано зв'язок часів через збереження і розвиток культурних традицій у контексті сучасного культурологічного підходу до культури України як комплексної системи. Автор прагне розглядати історію української культури крізь призму трьох основних проблем: творення певного типу суспільства – умовно кажучи, певної цивілізації; системи спільних цінностей – матеріальних, духовних; та розвитку менталітету історичної людини тобто ідеології. Увагу приділено також з'ясуванню низки теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі тощо. Розглядаються й проблеми збереження національних культурних традицій в народному середовищі, що власне і зробило можливим українське культурне відродження і появу незалежної української держави у XX ст.

2. Мета та цілі курсу

Виклад курсу “Історія української культури” спрямований на вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, можливостей запозичення культурних цінностей інших народів, порівняльного аналізу ролі і місця вітчизняної культури в контексті світових та європейських культуротворчих процесів.

Метою навчальної дисципліни є формування уявлень про визначальні ментальні особливості і художньо-естетичні прояви різних етапів української культури та уявлень про Україну як етнос художньо-естетичного гагунку.

3. Формат курсу

Головними формами вивчення курсу «Історія української культури» є лекції, семінарські заняття, індивідуальні заняття та самостійна робота студентів.

Кращому опануванню здобувачами вищої освіти навчальним матеріалом може слугувати проведення певної частини лекційного заняття у форматі: а) бесіди, що передбачає активізацію інтелектуальної діяльності здобувачів вищої освіти, мотивування їх до вивчення певної теми навчальної дисципліни, постановку «бінарних» та «небінарних» запитань для виявлення ставлення, думки, рівня ознайомлення та готовності здобувачів вищої освіти, визначення міри сприйняття ними матеріалу, що викладається. Адекватна оцінка психоемоційного стану слухачів, фахова та етична реакція на їхні репліки – загальна вимога до проведення будь-якого публічного виступу – за такого формату набуває особливого значення; б) дослідження, що передбачає формування здобувачами вищої освіти за участі викладача певної теоретичної позиції, виявлення закономірностей або аномалій у конституційно-правовому регулюванні, шляхом «мозкового штурму» (метод спільного пошуку ідей і рішень, шляхів вирішення проблем або нестандартних ситуацій, що на має на меті спершу запропонувати якнайбільшу кількість варіантів, не вдаючись до їхнього аналізу та критики, а потім відібрати перспективні пропозиції, обговоривши й оцінивши кожен варіант); в) ситуаційного аналізу (кейс-метод), що передбачає вивчення здобувачами вищої освіти реальної конкретної політико-правової ситуації (події), визначення за участі викладача суті проблеми, причин та наслідків причин, формулювання можливих варіантів її вирішення; г) «бінарної» лекції, що

передбачає виклад певного навчального матеріалу з протилежних позицій (прихильника – противника; теоретика – практика тощо) і спрямована на демонстрацію різних підходів до розуміння певного конституційно-правового явища або процесу. Така технологія викладання спонукає слухачів порівнювати й оцінювати різні точки зору, використовувати у подальшому нові ідеї замість традиційних чи очікуваних.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У процесі реалізації програми дисципліни Історія української культури формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Очікувані програмні результати навчання з дисципліни:

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність до аналітичних та управлінських здібностей.

ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК 1. Знання історичних та політичних процесів розвитку держави, права, окремих правових систем, системи міжнародних відносин.

ФК 5. Уміння самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем у сфері міжнародного права, порівняльного правознавства, національного права, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

РН 1. Демонструвати знання у сфері теоретико-історичних, галузевих, міжгалузевих та прикладних юридичних наук.

РН 12. Демонструвати здатність до подальшого навчання.

Студенти, що прослухали означений курс, мають знати:

- концептуальні засади історії та теорії української культури;
- історію культури України, її місце в сучасному світі та Європі;
- головні напрями розвитку духовної культури України;

- основні ознаки різних діб української культури;
- загальнокультурний та мистецький матеріал, пов'язаний з українською культурою;
- основні теоретичні поняття і положення, пов'язані з аналізом об'єктів культури;
- проблеми та перспективи розвитку української культури в сучасному цивілізаційному процесі.

еміти:

- розрізнити різноманітні культурологічні типи за сутнісними ознаками;
- наводити приклади об'єктів матеріальної і духовної культури;
- аналізувати об'єкти матеріальної та духовної культури у відповідності до ознак, що характеризують певний тип художнього мислення.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття	
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття
4	120	22/8	20/8
			Самостійна робота
			78/104

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2020 - 2021	1	1	Обов'язкова

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політика курсу

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне залучення студентів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє досягненню такого кваліфікаційного рівня підготовки випускників, при якому вони повинні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов'язаних з ефективним забезпеченням прав і свобод людини і громадянина. Критерієм вибору методів навчання є їхня відповідність дидактичним меті та завданням навчального заняття, конкретним обставинам – умовам і часу навчання, психоемоційному стану здобувачів вищої освіти, рівню їхньої підготовки та мотивації тощо. При цьому слід врахувати не лише потребу надання здобувачам вищої освіти нових знань, а й формування у них вмінь та навичок, необхідних для подальшого самостійного здобуття й оновлення інформації, професійного й фахового застосування набутих знань.

На практичних заняттях можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, розв'язання казусів та задач, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Підсумковою формою контролю знань є іспит, який має на меті перевірити теоретичні знання та вміння застосовувати їх, вирішуючи конкретні завдання, а також уміння студентів самостійно працювати з науковою та навчальною літературою. До іспиту допускаються ті студенти, які відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

9. Схеми курсу
1 семестр

№№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Кількість годин	
						денна	заочна
1.	Змістовий модуль 1. Історія становлення, розвитку і набавь української культури Тема 1. Загальнотеоретичні основи курсу «Історія української культури». Феномен та витоки української культури. 1. Поняття, сутність та форми культури 2. Категорії культури 3. Особливості ментальності українців	Лекція	Презентація	7: с. 46-89; 8: с. 10-25;	Передивитись презентацію, 2 год Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття.	2 акад. год.	0,5 акад. год.
2.	Тема 2. Прадавня культура на території сучасної України. 4. Первісна епоха та її місце в історії людства 5. Культура стародавнього населення України	Практичне заняття	Презентації, доповіді студентів	- « -	Доповіді студентів за темою заняття та їх обговорення.	2 акад. год.	0,5 акад. год.
		Лекція	Презентація	3: с. 12-30; 6 : с.40-62;	Передивитись презентацію, 2 год Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на	2 акад. год.	0,5 акад. год.

	(палеоліт, мезоліт, неоліт) 6. Розвиток античної культури і мистецтва на території України	Практичне заняття	Презентації, доповіді студентів	- « -	Доповіді студентів за темою заняття та їх обговорення.	2 акад. год.	0,5 акад. год.
3.	Тема 3. Культура Київської Русі. 7. Галицько-Волинське князівство 8. Історія культури Київської Русі 9. Феодална роздрібненість Київської Русі. Внесок Галицько-Волинського князівства у становлення української культури.	Лекція	Презентація	4: с. 48-61; 10 : с. 48-70	Передивитись презентацію, 2 год Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття	2 акад. год.	0,5 акад. год.
4.	Тема 4. Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVII ст. 1. Культура литовсько-польського періоду української історії 2. Освіта, література і мистецтво в 14- на початку 17 ст.	Лекція	Презентація	4: с. 48-61; 10 : с. 48-70	Передивитись презентацію, 2 год Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття	1 акад. год.	0,5 акад. год.
5.	Тема 5. Культура України кінця XVII - кінця XVIII ст. 1. Українська культура часів Козацько-Гетьманської держави	Лекція	Презентація	4: с. 62-73; 10 : с. 89-199 15; 16; 20; 24; 25 ; 26	Передивитись презентацію, 2 год Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття	2 акад. год.	0,5 акад. год.
		Практичне заняття	Презентації, доповіді студентів	- « -	Доповіді студентів за темою заняття та їх обговорення.	1 акад. год.	0,5 акад. год.

	2. Козацтво 3. Нові явища в реформуванні церкви, у розвитку освіти і науки	Практичне заняття	Презентації, доповіді студентів	- « -	Доповіді студентів за темою заняття та їх обговорення.	2 акад. год.	0,5 акад. год.
6.	Змістовий модуль 2. Українська культура нового часу Тема 6. Національне відродження в Україні (кінець XVIII - XIX ст.). 1. Культура українського народу в XIX ст.: духовні пошуки та шляхи реалізації. 2. Формування передумов єдиного загальноукраїнського культурного руху 3. Культурно-національне відродження в Україні XIX ст. як єдиний процес	Лекція	Презентація	4: с. 204-278; 10 : с. 203-254	Передивитись презентацію, 2 год Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття	1 акад. год.	0,5 акад. год.
7.	Тема 7. Розвиток української культури в другій половині XIX - на початку XX ст. 1. Характерні риси та специфіка духовного життя в Україні кінця XIX – початку XX ст. 2. Розвиток української культури в добу Національно-демократичної революції.	Лекція	Презентація	4: с. 204-278; 10 : с. 203-254	Передивитись презентацію, 2 год Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття	1 акад. год.	0,5 акад. год.
		Практичне заняття	Презентації, доповіді студентів	- « -	Доповіді студентів за темою заняття та їх обговорення.	0,5 акад. год.	0,5 акад. год.

	8. Тема 8. Культура України в період комуністичної диктатури (кінець 1910-х – кінець 1980-х). 1. Культура України в 20-30-ті роки 20 ст.: триумф і трагедія 2. Українська культура кінця 30-90х років 20 ст. 3. Постмодернізм як культурне явище	Лекція	Презентація	4: с. 204-278; 10 : с. 203-254	Передивитись презентацію, <i>2 год</i> Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття	0,5 акад. год.	0,25 акад. год.
		Практичне заняття	Презентації, доповіді студентів	- « -	Доповіді студентів за темою заняття та їх обговорення.	0,5 акад. год.	0,25 акад. год.
9.	Тема 9. Культура в часи перебудови та становлення незалежності України 1. Культура України часів незалежності	Лекція	Презентація	4: с. 204-278; 10 : с. 203-254	Передивитись презентацію, <i>2 год</i> Розподіл тем індивідуальних завдань серед студентів. Підготувати індивідуальне завдання та відповідну доповідь на наступне заняття	0,5 акад. год.	0,25 акад. год.
		Практичне заняття	Презентації, доповіді студентів	- « -	Доповіді студентів за темою заняття та їх обговорення.	0,5 акад. год.	0,25 акад. год.

10. Система оцінювання та вимоги

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Історія української культури» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті». Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: екзамен.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється:

«відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично правильно відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань;

«добре» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«задовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань;

«незадовільно з можливістю повторного складання» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначені у таблиці нижче.

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті» (затвержене ректором наказом № 112 від 01.11.2018 року).

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

<i>Денна форма навчання</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові			
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	40
Виконання модульних завдань			
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	15 за 1-й модуль 20 за 2-й модуль 15+20 = 35
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Разом балів за обов'язкові види РС			
85			
II. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР	5

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Разом балів за вибіркові види РС	15
Всього балів за РС	100

Заочна форма навчання			Максимальна кількість балів
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	
І. Обов'язкові			
За виконання модульних (контрольних) завдань			
1.1. Підготовка до модульного контролю знань	Відповідно до розкладу	Перевірка правильності виконання модульних завдань	1 x 70 = 70
Разом балів за обов'язкові види СРС			
ІІ. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань (за бажанням студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
Разом балів за вибіркові види СРС			
Всього балів за РС			30
Всього балів за РС			100

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі *письмового іспиту* за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 питання. Питання, що включаються до екзаменаційних білетів є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу при побудові відповіді та уміння синтезувати отримані знання.

Питання до екзаменаційних білетів формуються в межах змісту програми дисципліни, але не мають дублювати програмні питання. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів іспиту за 100-бальною системою.

8. Рекомендована література

Основна

1. Байбурын А.К. Жилище в обрядах и представлениях восточных славян. – Ленинград, 1983.
2. Бойко О.Д. Історія України. Посібник. – К., 1999.
3. Верига В. Нариси з історії України. – Львів, 1996.
4. Гатальська С.М. Філософія культури. – К., 2005.
5. Голубенко П. Україна і Росія у свіглі культурних взаємин. – К., 1993.
6. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX ст. – К., 1996.
7. Грушевський М. Культурно-національний рух на Україні в XVI – XVII віці. – К., 1912.
8. Грушевський М.С. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К., 1991.
9. Грушевський Михайло. З історії релігійної думки на Україні. – К., 1992.
10. Данилюк А.Г. Українська хата. – К., 1991.
11. Демкович-Добрянський М. Україна і Росія. – Львів, Краків, Париж: "Просвіта", 1993.
12. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політика. – 2001.
13. Забужко О.С. Філософія української ідеї: Франківський період. – К., 1993.
14. Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу. – К., 1991.
15. Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XVI – XVIII ст. – К., 1996.
16. Історія світової та української культури. Підручник. /В.А.Гречко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко – К., 2002.
17. Історія України / Керівник авт. кол. Ю.Зайцев. – Львів, 1998.
18. Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. К., 1994.
19. Історія української культури у 5 т. / Александрович В.С., Балушок В.Г. - К., 2003.
20. Історія української радянської музики: Навч. посіб. – К., 1990.
21. Історія української та зарубіжної культури. Навч. пос. за ред. С.М. Кляшчука та В.Ф. Остафійчука. – К., 2000.
22. Касьянов Г. Українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х років. – К., 1995.
23. Кривавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч. пос. у 3 ч. – Львів 2004.
24. Культура і побут населення України: Навч. Посібник./ В.І.Наулко, Л.Ф.Артюх, В.Ф. Горленко та ін. – К., 1993.
25. Культурна політика України. – К., 1995.
26. Культурологія. Под ред. Г.Драча. – Ростов-на-Дону.,1999.

27. Культурологія. Учебное пособие для вузов / Под ред. проф. А.Н. Марковой. - 3-е изд. - М., 2000.
28. Культурологія. XX век. Энциклопедія. В 2-х тт., - Спб., 1998.
29. Культурологія. За ред. В.М. Пічі. - Львів, 2003.
30. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. пос. за ред. А. Яргися та В. Мельника. - Львів, 2005.
31. Липа Ю. Призначення України. - Львів, 1992.
32. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. - У 2-х томах. - К., 1994.
33. Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини XIX ст. - поч. XX ст. - К., 1989.
34. Лосев І.В. Історія і теорія світової культури. К., 1995.
35. Макаров А.М. Світло українського бароко. - К., 1994.
36. Міфи України. - К.: Довіра, 2006.
37. Музей народної архітектури и быта Украинской ССР. - К., 1985.
38. Низовський А.Ю. Сто великих чудес України. - К., 2008.
39. Нічик В.М., Литвинов В.Д., Стратій Я.М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI – поч. XVII ст.). - К., 1990.
40. Огієнко І.І. Історія українського друкарства. - К., - 1994.
41. Огієнко І. Українська культура. - К., 1991.
42. Огієнко І.І. Українська церква. - К., 1993.
43. Основні напрями розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян України // Орієнтир: Додаток до газети “Урядовий кур’єр”. - 1999. - 6 травня.
44. Попович М. Нарис історії культури України: Навчальний посібник. - К., 2001.
45. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X – поч. XX ст.): Нариси. - К., 1991.
46. Семчишин Мирослав. Тисяча років української культури. - К., 1993.
47. 100 найвідоміших українців / За ред. Ю.Павленка. - К., 2005.
48. Стражний А. Український менталітет. - К.: Подолина, 2008.
49. Теорія та історія світової та вітчизняної культури: Курс лекцій. - К.: 1993.
50. Українська культура. Лекції за редакцією Дм. Антоновича. - К., 1993.
51. Українська та зарубіжна культура. Навч. пос. за ред. М.М. Заковича та ін. - К., 2000.
52. Українське бароко та європейський контекст. Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. - К., 1991.
53. Українські замовляння. Упорядник Москаленко М.Н. - К., 1993.
54. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. - К., 1991.
55. Хвильовий М. Україна чи Малоросія // Твори: У 2 т. - К., 1991. - Т. 2.
56. Шевнюк О.О. Культурологія. Навчальний посібник. 2-ге вид. - К., 2005.
57. Шевчук В. Козацька держава. - К., 1996.
58. Шейко В.М., Л.Г. Типевська. Історія української художньої культури. - Харків, 1999.
59. Шейко В.Н., Гаврошенко А.А. Історія художественної культури. В 5 ч. Учебник для вузов. - Х., 1988.
60. Шпорлюк Р. Українське національне відродження в контексті європейської історії кінця XVIII – початку XIX ст. // Україна. Наука. Культура. - К., 1991. - Вип. 25.⁴⁵

1. Аполлон. Изобразительное и декоративное искусство. (Терминологический словарь) - М., 1997.
2. Енциклопедія українознавства для школярів і студентів. — Авт.— укл. В.В. Олфіренко, С.М. Олфіренко, Т.В. Олфіренко, Л.В. Олфіренко. - Д., 1999.
3. Искусство: Живопись, скульптура, графика: В 3-х ч. /Сост. М.В. Алпатов, Н.Н. Ростовцев. - М., 1987.
4. Кононенко Б.И. Большой толковый словарь по культурологии. -М.: Вече АСТ, 2003.
5. Корінний М.М., Шевченко В.Ф. Короткий енциклопедичний словник з культури. - К.: Україна, 2003.

Інформаційні ресурси

1. Культура України // <http://elib.nplu.org/>
2. Нарис історії культури України // <http://izbotnyk.org.ua/porovnych/narys.htm>
3. Історія України // www.izbotnyk.org.ua
4. Братко-Кутикинський О. Мова і ментальність // <http://www.ukrcenter.com>
5. Словник: Історія української мови // <http://pidruchniki>
6. Сучасний стан розвитку культури // <https://www.google.com.ua>

Розробники:

викладач кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

К. Д. Мараховська

